

Agulló i Prats, Josep

Agulló i Prats, Josep

Terrassa, 24?, 25? d'agost del 1846

Barcelona, 14 d'agost del 1926

Organista, mestre de capella i compositor.

Variants trobades en el nom del músic:

Agulló i Prat, Josep

JOSEP AGULLÓ i PRATS, UN MÚSIC CATALÀ QUE CONTRIBUÍ A L'IMPULS CULTURAL DE PUERTO RICO

Foren molts els catalans que van viure a Puerto Rico durant el segle passat. Molts d'ells van identificar-se amb la causa portorriquenya i fins i tot lluitaren per l'autonomia (1897). Al febrer del 1898 es constituí el primer govern autònom des de l'arribada de Cristòfol Colom a les seves platges el 1493. Però aquesta autonomia fou violada als pocs mesos pels Estats Units, que l'envaïren militarment al juliol del mateix any. Josep Agulló i Prats (1846-1926), nascut a Terrassa, s'hi trobava aleshores treballant d'organista a la catedral de San Juan de Puerto Rico. Va néixer el 24 d'agost de 1846. El seu pare fou Joan Agulló i Carreras, i la seva mare Maria Prats. Josep Agulló, com el seu germà Ramon, formà part de l'Escolania del Monestir de Montserrat (1858-63), on fou deixeble d'en Bartomeu Blanch, també terrassenc i que també anà a l'Amèrica Central. Ens comenta Dom Ambròs Maria Caralt a *L'Escolania de Montserrat*: "Deixa una bona memòria a l'Escolania de Montserrat el distingit músic compositor Josep Agulló. S'educà de jove a la nostra Escolania, aprovà els estudis eclesiàstics en el monestir i anà a Roma a cursar la música en el conservatori de Santa Cecília". Al desembre de 1867 es presenta a les proves d'entrada a l'Acadèmia de Santa Cecília amb tres obres religioses: Kyrie, Gloria i Cum Sancto Spiritu. A 26 anys Agulló es nomenat membre de l'Acadèmia i Congregació Filharmònica de Santa Cecília de Roma i mestre

compositor honorari, a més de soci fundador del Cercle Filharmònic de Catània.

Va deixar Montserrat

De tornada al Monestir de Montserrat, Agulló ens parla d'aquella època: "Per malaltia greu vaig deixar Montserrat i em vaig retirar a casa. Era llavors mestre de música de l'Escolania junt amb el P. Millan. Als pocs mesos de ser a casa, l'ajuntament de Terrassa i el rector de la parròquia em nomenaren organista i mestre de capella". Va romandre a l'església del "Sant Esperit" de Terrassa des del 1869 fins al gener del 73. Durant aquesta època va escriure un *Tractat d'Harmonia en forma de diàleg* (publicat a Barcelona, R. Guardia, 1870), un *Tractat de Contrapunt i Fuga*, una *Cantata* en català per a tres veus i quartet de cordes, *Goigs a la verge* per a solo de soprano i baríton, cor i orquestra, i una *Simfonia* per a orquestra, a més d'altres obres religioses per a cant i orgue. Josep Soler i Palet, en les seves *Cent Biografies Terrassenques*, ens parla de la tasca realitzada per Agulló a Terrassa: "(...) donant, durant lo desempenyo de son càrrech gran impuls é importancia á la capella de música de la allavores vila, puix lo Sr. Agulló era un molt notable tocador d'orga y compositor". El 26 de gener de 1873 presentà la seva renúncia i obtingué per oposició el càrrec d'organista de la catedral de San Juan de Puerto Rico. El 7 de febrer s'embarcà cap al nou món. Josep Agulló seguia els passos de molts altres catalans que abans d'ell havien elegit d'anar a les Amèriques a la recerca de noves esperances, fugint de la persecució religiosa o per motius de compromisos militars. Tots aportaren quelcom al desenvolupament cultural-musical com a músics i mestres de música. A Puerto Rico varen destacar-se, a més d'en Josep Agulló: Joan Vicens (Girona ?-?), sotsxantre i organista interí a la catedral de San Juan de 1812 a 1830; Josep Antoni Gaudier, mestre de música a Mayagüez; Josep Gotós (Tortosa ?-San Juan 1897), director d'orquestra i mestre de cant, piano i violi a Mayagüez, del qual es publicaren a Barcelona (1875) diverses obres per a piano; i el baríton Rafael Fatjó Bastra

(Barcelona 1831-San Juan 1895). Llocs de privilegi ocupen Pere Gabriel i Carreras (Terrassa 1830-Puerto Rico ?) i Fèlix Astol (Reus 1811-Puerto Rico 1901); Gabriel precedí Agulló com a mestre de capella a l'Església Sant Esperit i fou el fundador de l'"Orfeó Terrassenc" (1862), abans de la seva anada a Puerto Rico on organitzà una Acadèmia de Música a Ponce, i Astol és, ni més ni menys, l'autor de la música de l'himne nacional de Puerto Rico. Amb tots aquests predecessors, no és d'estranyar que posteriorment s'hi instal·lés l'universal Pau Casals, davant del qual vaig tenir l'honor d'interpretar una obra de Bach, corresponent a una invitació amb motiu del seu nonagèssim-cinquè aniversari.

Simfonies per a una època daurada

Josep Agulló formava part del grup d'artistes catalans residents a Puerto Rico que contribuïren a la que fou una de les èpoques més fecundes de l'escenari musical de l'illa. Aquest ambient estimulà el nostre amic terrassenc a compondre diverses *Simfonies* (obertures) per a gran orquestra, una de les quals obtingué el primer premi en el Certamen de l'Ateneo a San Juan de Puerto Rico (1882), una *Marxa Triomfal* per a orquestra, (1884) i una *Ave Maria* per a tres solistes, cor i orquestra (1883), ambdues premiades també per l'Ateneo portorriqueny. Aquests certàmens es convertiren en trobades culturals per a tots els músics de l'illa interessats a cultivar bona música. Per fer de jurat hom hi invitava mestres designats per la "Sociedad de Escritores y Artistas de la corte española". Es va casar amb la portorriquenya Rosaura Casablanca Irizarri el 1874. D'aquesta unió naixeren a Puerto Rico cinc fills: Ignasi, Manuel, Josep, Joana i Maria. El 1896 visita la seva terra natal i compon una *Salve Regina* a 4 veus i orgue. Torna a Puerto Rico i participa de nou en un Certamen amb una *Obertura per a gran orquestra* (1887), però no aconsegueix cap premi. Acabada la Guerra Hispanoamericana (1899), torna definitivament a Catalunya amb tres dels seus fills. Ens recorda ara el seu besnét, Josep Oriol Agulló, segons li havia comentat el seu avi, "que varen marxar de

Puerto i tornaren a Catalunya -sempre parlaven de Catalunya i no d'Espanya- perquè no volien saber res del nord-americans. Volien morir a Catalunya". A Barcelona fou nomenat organista de l'església de Sant Andreu del Palomar i director de la secció musical de la Confraria de les Filles de Maria. Fou també fundador i director del cor de l'Apostolat de l'Oració. Rep menció honorífica la seva *Missa Pro Difuns* per a 4 veus (1906) a la Festa de la Música Catalana de l'Orfeó Català. L'any 1909 fou segurament molt dolorós per al nostre biografiat perquè "l'orgue de l'església -ens ha explicat el Sr. Martí i Pous, historiador de Sant Andreu- va quedar destruït per un incendi durant la Setmana Tràgica. L'orgue era una donació del Dr. Jaume Agustí i Milà (que fou Vicari General i Governador Eclesiàstic de Puerto Rico, 1869-87), amic de Josep Agulló. Segurament fou Agustí i Milà qui li va oferir el càrrec d'organista a Sant Andreu".

La dedicació a l'ensenyament

Es retira d'organista i de mestre de capella i es dedica a l'ensenyament. Ens explicava el seu nét, Josep Agulló i Duran: "Vaig prendre lliçons amb el meu avi quan vivíem a la vora del Palau de la Música durant els anys 1917-18. Tenia molta paciència i era tranquil, reposat i molt disciplinat". Josep Agulló visqué dedicat al seu instrument, l'orgue, i a la creació musical amb gran devoció i humilitat; una devoció que fou interrompuda 10 dies abans del seu vuitantè aniversari: morí el 14 d'agost de 1926. I 19 anys més tard la seva esposa Rosaura Josep Agulló arribà a compondre més de cent peces de música de tots els gèneres, que constitueixen un patrimoni disseminat que ara ens cal recuperar. Només en va publicar dues: 20 *Preludis Brillants* i una *Romança* (el text en italià) per a cant en si bemoll major, ambdues a Leipzig per C. G. Röder. Compongué també una *Dança portorriquenya* per a piano, 6 misses per a veus i orgue i un *Himne* per a dues veus i orquestra, en si bemoll major, dedicat a Puerto Rico, a més d'un seguit de peces litúrgiques amb text en català: goigs, rosaris, etc. "Els monjos de Montserrat -ens comenta Ambrós Maria Caralt-

encara parlen amb entusiasme de la Salve d'Agulló, brillant, inspirada, una de les més notables de la seva època”.

CARLOS M. MOLINA

Musicòleg i director d'orquestra

Aquest article fou publicat a **El Món** del 9 de desembre del 1982, pàg. 32

BIOGRAFIES BREUS

Músics Terrassencs o vinculats a Terrassa, nascuts abans del segle XX . pàg.64

Josep Freixas i Vivó

Escola Municipal de Música de Terrassa i Arxiu Tobella. Terrassa, 1980
Amb exemplar al fons documental de l'Arxiu

Musiquer terrassenc. 224 fitxes biogràfiques. pàg. 65-66, 117

Josep Freixas i Vivó

Fundació Torre del Palau. Terrassa, 2011
Amb exemplar al fons documental de l'Arxiu

Última actualització: abril del 2022

Arxiu Musical Massagué